IQRO JURNALI / 2023
GUVOHNOMA № 060680
E-ISSN : 2181-4341

VOL–2 ISSUE–1
https://wordlyknowledge.uz/
IMPACT FACTOR(SJIF) – 3,934

BOLALARDA O‘TKIR PIELONEFRITNING KECHISHI VA XUSUSIYATLARI

Abdullayeva Nurjahon Jo'raboy qizi
Andijon davlat tibbiyot instituti Davolash ishi fakulteti
pediatriya kafedrasi assistenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada Bolalarda o‘tkir pielonefritning kechishi va xususiyatlari haqida so‘z yuritilgan.
Kalit so‘z: O‘tkir pielonefrit, kechishi va xususiyatlari, buyrak va buyrak jomining yallig‘lanishi, Birlamchi piyelonefrit.

KIRISH

Piyelonefrit (yunoncha: pyelos — jom va nephros — buyrak) — buyrak va buyrak jomining yallig‘lanishi (piyelit). piyelonefrit mustaqil ravishda yoki siydik yurishini qiyinlashtiruvchi siydik-tanosil sistemasi kasalliklari (prostata bezi adenomasi, siydik toshi kasalligi va boshqalar) natijasida vujudga kelishi mumkin. Piyelonefrit turli infeksion kasalliklar oqibatida ham paydo bo‘ladi. Bolalarda ko‘pincha gripp, zotiljam va nafas organlarining boshqa kasalliklari tufayli ro‘y beradi. Ayollarda homiladorlik vaqtida kattalashgan bachadon siydik naylarini ezishi natijasida siydikning yurishi qiyinlashib, piyelonefrit vujudga kelishi mumkin. Ko‘pincha homiladorlik davrida ilgari sira bilinmasdan kechgan va vaqtida aniqlanmagan bo‘lsa surunkali piyelonefrit avj oladi.

ASOSIY QISM

Piyelonefrit buyrak to‘qimasiga kasallik mikroblari kirishi natijasida vujudga keladi. Mikroblar uretrit yoki sis-titda siydik nayi bo‘ylab yuqoriga ko‘tariladi yoki organizmda yallig‘langan joylar bo‘lganida, shuningdek, angina, tonzillitda yoki tishlar chiriganida infeksiya qon tomirlaridan borib, buyrakka kiradi.

Birlamchi va ikkilamchi piyelonefrit farq qilinadi. Birlamchi piyelonefritda mikroblar organizmdagi yiringli manba (tonzillit, chipqon va boshqalar)dan qon orqali buyrakka ta’sir etishi mumkin. Ikkilamchi piyelonefrit siydik yo‘llari yallig‘langanda vujudga keladi.

O‘tkir va surunkali piyelonefrit bo‘ladi. Et uvushib, kuchli titrash, isitmalash, qattiq terlash, belning bir tomonida yoki umurtqa pog‘onasining ikki yonida og‘riq paydo bo‘lishi, ko‘ngil aynishi, qayt qilish, og‘iz qurishi, muskullarning bezillab turishi o‘tkir piyelonefritga xos belgilardir. Siydik tekshirilganda undan leykotsitlar va mikroblar ko‘p topiladi. Surunkali piyelonefrit uzoq, yillar davomida hech qanday belgilarsiz kechishi mumkin, uni faqat siydikni tekshirgandagina bilinadi. Surunkali piyelonefritda bedda bir oz og‘riq bo‘ladi, bosh tez-tez og‘rib turadi.

Ba’zan sal isitma chiqadi. Surunkali piyelonefrit vaqti-vaqti bilan kuchayishi mumkin. Bunda o‘tkir piyelonefritga xos belgilar paydo bo‘ladi. Surunkali piyelonefrit o‘z vaqtida davolanmasa, buyrak to‘qimasi asta-sekin buziladi, buyrakning siydik ajratish funksiyasi o‘zgaradi, natijada (agar ikkala buyrak kasallangan bo‘lsa) organizm azotli chiqindilar bilan zaharlanadi (qarang Uremiya).

O‘tkir piyelonefrit bilan og‘riganda bemor, odatda, faqat kasalxonada davolanadi. Vrach buyurgan rejimga rioya qilinmasa, kasallik surunkali shaklga o‘tadi. Surunkali piyelonefrit bilan og‘riganda bemorlar doimo vrach kuzatuvida bo‘lishi va u buyurgan rejim hamda davo tadbirlariga to‘liq amal qilishlari lozim, jumladan, parhez buyuriladi, dudlangan, ziravorli, konservalangan mahsulotlar, achchiq narsalar, spirtli ichimliklar man

etiladi. Osh tuzini kamroq iste'mol qilish kerak.

Kasallikning oldini olish uchun turli yuqumli kasalliklarni o'z vaqtida davolatish, organizmdagi infeksiya o'choqlarini yo'qotish, organizmni chiniqtirish muhim ahamiyatga ega. Homiladorlar vaqti-vaqti bilan ayollar konsultatsiyasiga borib siydikni bot-bot tekshirtirib turishlari lozim.

Bu kasallik uzoq muddatli davolanishni talab qiladi, lekin uni butunlay davolash mumkin.

XULOSA VA NATIJA

Bolalarda pielonefritni qanday davolash mumkinligi uning shakliga, yallig'lanish tabiati va buyraklarda patologik o'zgarishlar mavjudligiga bog'liq. Har qanday kasallik, ayniqsa alevlenme paytida, dietani o'zgartirishni talab qiladi. Bolalardagi pielonefrit uchun diet buyraklardagi yukni kamaytirish va metabolik kasalliklarni tuzatishga qaratilgan.

Tavsiya etilgan agar bolada buyrak funktsiyasi buzilmagan bo'lsa, tuz cheklanmagan va suyuqlik miqdori oshmagan. Aks holda, tuz va suyuqlikni cheklash kerak bo'ladi. Protein-sabzavotli idishlar foydali. Siz qovurilgan, yog'li va baharatlı ovqatlardan voz kechishingiz kerak.

Agar kerak bo'lsa, bola kasalxonaning nefrologik yoki urologik bo'limiga joylashtiriladi. Shuningdek, bir yoshgacha bo'lgan bolalarni o'tkir pielonefrit bilan kasalxonada davolash yaxshiroqdir. Birlamchi o'tkir pielonefritni davolashning eng oson yo'li. Ammo agar kasallik tiklanishidan 2 hafta o'tgach qaytsa, unda patogen to'liq bartaraf etilmagan bo'lsa, kasallikning surunkali shaklini olish xavfi mavjud. Ko'proq tadqiqotlar talab qilinadi va yangi terapevtik kurs talab qilinadi.

Adabiyotlar:

1. Акилов Ф. А., Бегалив У. Э., Мухтаров Ш. Т. ва бошкалар. Урология. Т., 2011.

2. Арусматов Д. Л., Бегалиев У. Э., Нажимитдинов Я.С. ва бошкалар. Умимий амалиёт шифокорлари учун урология фанидан стандарт баённомалар.Т., 2005.

3. Гриднев О. В. Клинико-фармакологические аспекты рациональной антибиотикотерапии инфекций мочевыводящих путей (клинико-экономическое многоцентровое исследование). М., 2006. С. 124.

4. Коровина Н. А. Пиелонефрит. В кн.: Игнатова М. С., Коровина Н. А. Диагностика и лечение нефропатий у детей. Руководство для врачей. М.: Гэотар-Медиа. 2007; с. 164-199.

5. Лоран О. Б., Синякова Л. А., Косова И. В. Современные подходы к диагностике и лечению острого необструктивного пиелонефрита у женщин // Медицинский совет. 2008; 1: 59-63.

6. Моисеев С. В. Практические рекомендации по антибактериальной терапии и профилактике инфекций мочевыводящих путей с позиций доказательной медицины // Инфекции и антимикробная терапия. 2003, т. 5, № 3.

7. Хушназарова, М. Н. (2012). Педагогические тенденции в воспитании национального достоинства у учащихся академических лицеев и профессиональных колледжей Республики Узбекистан. *Актуальные проблемы современной науки*, (6), 100-104.